

Standpunt

Huiswerk lagere school

Versie april 2014

Go!2020
samen dromen
vormgeven

GO!

onderwijs van de
Vlaamse Gemeenschap

pedaGOgische begeleidingsdienst
Willebroekkaai 36
1000 Brussel

---

1 Inhoudsopgave

Inhoud

1	Inhoudsopgave	2
2	Situering	3
2.1	Noodzaak standpunt	3
2.2	Begripsomschrijving	3
3	Probleemstelling	4
3.1	Algemeen	4
3.2	Regelgevend kader	4
3.3	Uitgangspunten	4
4	Standpunt	5

---

2 Situering

2.1 Noodzaak standpunt

Scholen vragen geregeld een standpunt van de begeleidingsdienst over huiswerk in de lagere school.

Eigen vaststellingen van pedagogisch begeleiders wijzen op een aantal knelpunten die de nood aan een standpunt onderstrepen.

2.2 Begripsomschrijving

Onder 'huiswerk' in de lagere school verstaan we elke taak die de leerling na schooltijd moet uitvoeren in opdracht van de klasleraar: leesopdrachten, schrijfopdrachten, rekenoefeningen, opzoekopdrachten, studeeropdrachten, ...

---

3 Probleemstelling

3.1 Algemeen

Huiswerk lijkt zo vanzelfsprekend dat het geen rechtvaardiging behoeft en niet in vraag wordt gesteld. Nochtans kunnen heel wat vragen gesteld worden bij de gangbare huiswerkpraktijk:

- Kinderen en ouders klagen over te veel huiswerk.
- Elke leerling krijgt hetzelfde huiswerk, ongeacht zijn beheersingsniveau.
- Er wordt te weinig rekening gehouden met de thuissituatie.
- Er wordt te weinig gevarieerd in het soort opdrachten.
- Sommige leraren gebruiken huiswerk als toetsinstrument.
- Veel leraren verlengen via het huiswerk de onderwijstijd.

3.2 Regelgevend kader

Het decreet basisonderwijs bepaalt dat in het schoolreglement (onderdeel 'studiereglement') afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten moeten opgenomen worden (art 37§3.5).

Het decreet basisonderwijs bepaalt verder dat de leerlingen achtentwintig lestijden onderwijs- en opvoedingsactiviteiten per week krijgen (art 48§1). Het aanbod moet binnen die lestijden gerealiseerd worden.

De buitenschoolse opvang is niet verplicht om huiswerkbegeleiding te voorzien.

3.3 Uitgangspunten

Dit standpunt kadert binnen de visie op leren en evalueren binnen de Pedagogische Begeleidingsdienst. Deze visie kadert op zijn beurt in het PPGO.

---

4 Standpunt

Het hoofdargument van scholen om huiswerk te verantwoorden is het leereffect dat dit huiswerk zou hebben voor de leerlingen. Wat blijkt? Het leereffect van huiswerk wordt én door leerkrachten én door ouders zwaar overschat. Onderzoek toont aan dat leerlingen van de lagere school weinig tot geen leerrendement halen uit huiswerk (Cooper e.a., 2006; Hattie, 2009; Scheerens, 2013)¹.

Een ander veel gebruikt argument om huiswerk te verantwoorden is het verwerven van de 'goede gewoonte' dat er na de dagtaak in de klas nog een huistaak is die zelfstandig afgewerkt moet worden. Dikwijls wordt dit dan in het perspectief gesteld van het secundair onderwijs.

Dit argument kan enkel gelden voor de derde graad en zeker niet voor lagere klassen, waar het zelfstandig werken op school moet geleerd worden. Zelfs voor de derde graad is het motief 'zelfstandig werken' slechts geldig als dit soort leren al sterk geïntegreerd is in het gewone klasgebeuren (bijv. via hoekenwerk, contractwerk, ...).

Veel ouders beschouwen huiswerk als een brug tussen school en gezin. Ouders kunnen via huiswerk relatief sterk betrokken worden bij wat er in de klas gebeurt. Het klopt dat veel ouders via huiswerk sterk betrokken zijn op het onderwijsleerproces maar het loont de moeite om na te denken over alternatieven (bijv. klasblog, heen-en-weer-schrift, klaswerk regelmatig mee naar huis geven, ...)

Het is dus belangrijk dat elke school de vanzelfsprekende huiswerkpraktijk in vraag durft stellen en een **huiswerkbeleid** ontwikkelt. Het schoolteam denkt hierbij minimaal na over volgende items:

- Zinvolheid van huiswerk.
Huiswerk dient niet om de onderwijsleertijd te verlengen. Alle leerplandoelen dienen binnen de toebedeelde onderwijstijd gerealiseerd te worden. Nog eens hetzelfde type rekensommetjes, hetzelfde type schrijf oefeningen... vinden we niet zinvol.
- Soort huiswerk
Wat vinden we wel zinvol huiswerk?
  - Vrijtijds lezen
  - Een tekst die 's anderendaags behandeld wordt al eens vooraf lezen.
  - Wat moet gememoriseerd worden kort inoefenen.
  - Kleine opdrachten waarbij leerlingen uitgedaagd worden om wat ze leerden in de klas in hun eigen omgeving te gaan herkennen en toetsen.
  - Informatie verzamelen (vb maaltijdendagboek bijhouden, vogeltelling in tuin of buurt, mediagebruik in kaart brengen, buurman interviewen, ...)
  - ....
- Feedback
Daags na het huiswerk krijgt het een plaats in het onderwijsleerproces. De leraar komt erop terug, geeft feedback, peilt naar de ervaringen van de leerlingen, gebruikt de meegebrachte info, ...
Huiswerken tellen niet mee voor beoordeling in functie van het rapport.
- Frequentie van huiswerk
Leerlingen brengen al een hele tijd door op school, waar men behoorlijk wat

---

¹ Harris Cooper (Duke University): Reviewstudie m.b.t. leereffecten van huiswerk; John Hattie (University of Melbourne): Reviewstudie 'Visible learning for teachers'; Jaap Scheerens (Universiteit Twente): Internationaal vergelijkend onderzoek m.b.t. effect van het verlengen van de leertijd op leerprestaties

van hen verwacht. Na schooltijd hebben leerlingen recht op vrije tijd, op ontspanning en beweging. De leraar houdt hier rekening mee en beperkt bijgevolg de tijdsinvestering in huiswerk die hij vraagt van zijn leerlingen. In het schoolreglement wordt per leeftijdscategorie de frequentie en maximale tijdsduur vermeld.

- **Doelpubliek**
Heel wat leraren zoeken naar mogelijkheden om te differentiëren in de klas maar bij het huiswerk geven ze aan elke leerling dezelfde taak. Elke leraar moet zich telkens bij het opgeven van huiswerk afvragen of deze taak wel voor iedereen van de klas geschikt is. Te veel en te moeilijk huiswerk leidt tot spanningen en ondergraaft het zelfvertrouwen van de leerling. Bij te weinig, te gemakkelijk of oninteressant huiswerk blijft de uitdaging uit. Leraren moeten streven naar boeiende, aantrekkelijke taken op maat, die van elk kind een gelijkwaardige inspanning vragen
- **Thuisituatie**
Waar we in de school kunnen zorgen voor gelijke en optimale leeromstandigheden is dat bij huiswerk niet het geval. Sommige leerlingen worden thuis gestimuleerd en ondersteund door ouders of broers en zussen, anderen niet. Sommigen kunnen in alle rust werken, anderen niet. Bovendien verkeren kinderen in een ongelijke materiële situatie. We moeten rekening houden met die ongelijke omstandigheden. Daarom moeten leerlingen het huiswerk zelfstandig kunnen maken.
- **Externe partners**
In het geval er samen gewerkt wordt met externe partners die het huiswerk ondersteunen (zoals schoolopbouwwerk, studenten, IBO, ...) dient de school deze op de hoogte te brengen van het huiswerkbeleid.